Tarkastuslautakunta 6.5.2025 § 48

Liite nro 4
Valt 18.6.2025 § 63

TAIVALKOSKEN KUNTA
ARVIOINTIKERTOMUS 2024

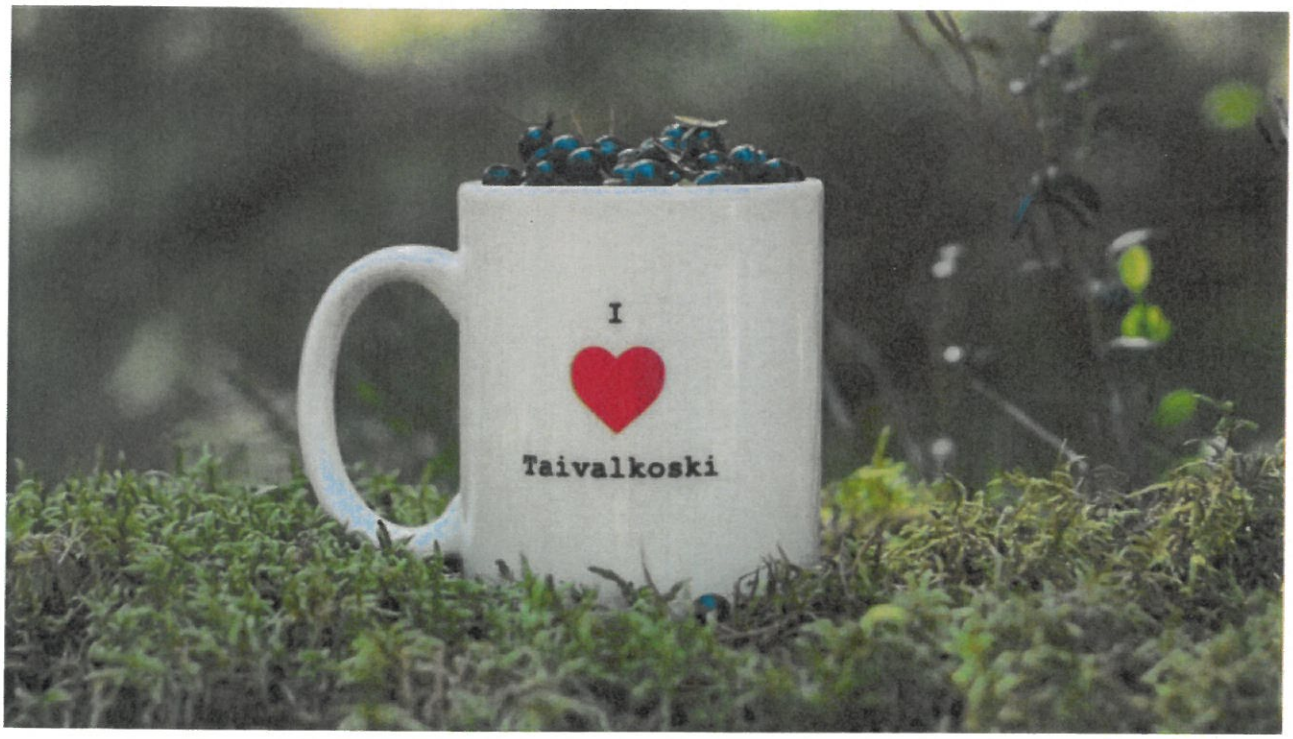

Taivalkoski

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus 2

Tarkastuslautakunta 3

Vuoden 2023 arviointikertomuksen johtopäätökset ja palaute 5

Strategiset tavoitteet 8

Talous 10

Arviointi toimialoittain 12

- Kunnanhallitus 12
- Sivistyslautakunta 16
- Tekninen lautakunta 18

Tytäryhteisöt 21

- Kiinteistö Oy Siikataival 23
- Kiinteistö Oy Koillismaakeskus 24
- Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit 25

Yhteenveto vuoden 2024 arvioinnista 26

Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle 27

Puheenjohtajan katsaus

Vuosi 2024 oli jälleen voitollinen, vajaan 1,6 miljoonaa. Myös lainamäärä/asukas on hyvällä tolalla, investoinnit voitiin hoitaa kassavaroilla. Joten myös kertynyt ylijäämä kohosi yli 18 miljoonan. Kunnan johdossa valitsi seesteiset ajat, jolloin voimme päättäjinä keskittyä tulevaan, rakentaen yhdessä meille kaikille hyvää kotikuntaa.

Pienillä kunnilla on pienenevä väkiluku haasteena, niin meilläkin. 71 henkilöä pienempänä, jospa uuden rakentaminen lisää vetovoimaa, yritysten ja työvoiman muodossa. Näkisin myös alhaisen veroprosentin vetovoimatekijänä. Suhdannevaikutukset vaikuttivat loppuvuodesta 17,7 nousseeseen työttömyysprosenttiin loppu vuodesta.

Uuden päiväkodin rakentamisen suunnitteluun alettiin kuluvana vuonna. Mielestäni olisi pitänyt aloittaa jo aiemmin. Jotta rakentamisen kanssa ei tulisi kiirettä, voisimme luopua väestötiloista. Lääkäritilanne ei hurraata huuda, on pitänyt selviytyä yhdellä lääkärillä. Kun ennen hyvinvointi-aluetta oli pääsääntöisesti neljä. Positiivisesti on merkille pantavaa, sairauspoissaolopäivät on vähentyneet liki seitsemälläsadalla ja työtapaturmamäärä liki romahtanut kolmeen edellisestä vuodesta.

Tapahtumat lisäävät pöhinää paikkakunnalle, joiden järjestämisessä kunnan on hyvä olla mukana edelleen. Yhteistyössä on voima, yksin emme ole mitään, mutta sakilla olemme jottai.

Pasi Kivimäki
Tarkastuslautakunnan pj

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, ja huolehtii kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Lautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Tarkastuslautakunta on työskennellyt vuoden 2024 työohjelman pohjalta, tutustunut hallinto-kuntien ja palvelualueiden toimintaan, kuullut johtavia viranhaltijoita ja asiantuntijoita, perehtynyt toimielinten pöytäkirjoihin ja hoitanut sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden.

Tarkastuslautakunta arvioi vuoden 2024 talousarviossa ja kuntastrategiassa asetettujen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista saatujen selvitysten, vuoden 2024 toimintakertomuksen sekä muun aineiston perusteella.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.1. – 31.12.2024

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Pasi Kivimäki pj.	Pentti Haukivaara 1.1. – 30.9.2024
	Leena Härkönen 1.10. – 31.12.2024
Vesa Turpeinen varapj.	Maaret Ihme
Osmo Buller	Urpo Kortetjärvi
Tuula Pyttynen	Kati Koskikangas
Outi Tiihonen	Ossi V. Tyni

Kunnan tilintarkastusyhteisöksi tilikaudelle 2024 on valittu Oy KPMG Ab, ja vastuulliseksi tilintarkastajaksi KHT, JHT Juha Väärälä. Tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (*tilivelvollinen*) myöntää vastuuvapaus.
Tarkastuslautakunnan tehtävänä on viedä valtuustolle ehdotus tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

Vuoden 2023 arviointikertomuksen johtopäätökset ja palaute

Kunnanhallitus

Vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta kommentoi, että strategiset tavoitteet on saavutettu joiltakin osin, ja osin niitä on vaikea arvioida. Talouteen liittyen kokonaisuutena vuoden 2023 tulokseen tulee olla tyytyväinen, koska tulos on ylijäämäinen. Tulevaisuuteen liittyy epävarmuustekijöitä kuten valtionosuusjärjestelmän muutokset, jotka vaativat jatkuvaa huomiota.

Lautakunta suositteli, että merkittävistä henkilöstömäärien muutoksista kerrotaan toimintakertomuksessa. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje sekä konserniohje vuodelta 2014 tulee päivittää. Konserniyhtiöiltä puuttuvat tavoitteet, josta on kommentoitu aikaisemmissa arviointi-kertomuksissa. Kuntalaisten aktivointia ympäristön siisteyteen haluttaisiin lisätä.

Kunnanhallituksen palautteessa todetaan, että vuoden 2023 strategiset tavoitteet on laadittu edellisen kuntastrategian pohjalta, jonka vuoksi osa tavoitteista on vanhentuneita ja niiden arviointi sen vuoksi vaikeaa. Kunnan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeistus on päivitettävänä, ja konserniohje päivitetään, kun tarvittavat yhtiöittämisselvitykset on saatu päätökseen sekä KOY Koillismaakeskuksen tilanne selkeytettyä. Omistajaohjauksen uudistamisen tarve on tunnistettu, ja tytäryhtiöille on annettu tiiviimpää omistajaohjausta. Kuntalaisten aktivointia ympäristön siisteyteen on lisätty osallistumalla toukokuussa 2023 Miljoona roskapussia -kampanjaan, jolloin keskushallinto toteutti roskien keräystapahtuman keskustan alueella.

Talouden osalta yhdytään johtopäätökseen, että tulevaisuuteen liittyy paljon epävarmuustekijöitä, ja todetaan, että valtionosuusjärjestelmän muutokset sekä lakisääteiset TE- ja kototehtävät tuovat uusia haasteita kunnan rahoitukseen. Kunnan verotuloihin vaikuttavat paikallisten yritysten muutokset, jotka vähentävät tarjolla olevan työn määrää ja lisäävät poismuuttoa Taivalkoskelta. Tulevaisuuden talousmuutostekijöiden johdosta kunnassa on käynnistetty talouden tasapainottamisohjelma, jota jatketaan tulevina vuosina kuntatalouden pitämiseksi tasapainossa. Henkilöstömäärän muutos keskushallinnon osalta on johtunut siitä, että sotearkiston siirtoa varten on palkattu henkilö, muutoin eniten henkilöstömäärän muutoksia on ollut sivistystoimessa.

Tavoitteiden ja tulosten selkeämpää raportointitapaa tullaan kehittämään, jota varten on hankittu uusi työkalu, jonka tavoitteena on helpotta, yhtenäistää ja selkeyttää raportointia toimialoilla.

Sivistyslautakunta

Tarkastuslautakunta totesi johtopäätöksissä, että sivistystoimen toiminta on ollut laadukasta ja tuottanut kauttaaltaan hyviä tuloksia. Tällä on suuri merkitys positiivisen kuvan luomiseksi Taivalkosken kunnasta ja sen vetovoimaisuuden vahvistamiseksi. Sivistystoimen osalta toivotaan, että henkilöstömäärät raportoitaisiin myös toimialayksikkökohtaisesti.

Palautteessa sivistyslautakunta toteaa, että jatkossa henkilöstömäärien raportointi tullaan huomioimaan toimintayksikkökohtaisesti. Yksityiskohtaisemmalla henkilöstömäärien kuvaamisella sivistystoimessa tehdään myös resurssien käyttöä ja jalkautumista näkyvämmäksi.

Lasten ja nuorten määrän väheneminen vaikuttaa merkittävästi sivistystoimen toimintaan, ja se tulisi huomioida virkajärjestelyissä ja opetusryhmien määrissä. Vaikka lasten ja oppilaiden määrä vähenee, eivät ohjauksen ja opetuksen tarve vähene samassa suhteessa. Erityisen tuen tarpeen määrän nähdään kasvavan varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksen puolella. Muutosta seurataan, ja siihen haetaan keinoja sivistystoimen strategian valmistelussa muun muassa ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla, osaamisen kehittämisellä ja yhteistyön rakentamisen keinoilla.

Tekninen lautakunta

Tarkastuslautakunta totesi vuoden 2023 arviointikertomuksessa, että teknisen toimialan tehtäväkenttä on laaja, ja tehtäviä on hoidettu pääasiallisesti hyvin. Talousarviossa asetettujen tavoitteiden ja niiden toteutumisen raportoiminen tilinpäätöskertomuksessa tulisi olla yhtenäisesti kuvattu, ja kiinteistöjen osalta on merkittäviä korjaus- ja kehittämistarpeita.

Tekninen lautakunta kommentoi, että talousarviotavoitteiden ja toteutumien raportoimiseen tullaan kiinnittämään huomiota. Tekninen lautakunta kertoo palautteessaan, että soten ja pelastustoimen tehtävien siirtyminen hyvinvointialueelle (jatkossa HVA) on tuonut kiinteistötoimintaan muutoksia. Havaittavissa on, että HVA haluaa keskittää toimintojaan ja tiivistää toimintaansa, jonka johdosta voi seurata, että kaikkia vuokrattuja tiloja ei jatkossa tule olemaan HVA:n käytössä. Vuokra-ajan jälkeen kiinteistötoiminta tulee yhtiöittää; asiaan on tehty jo alustavia selvityksiä.

Kiinteistöstrategia on päivitetty vuoden 2024 aikana, nimi on muutettu toimitilaohjelmaksi, ja kiinteistöjen salkutusta täsmennetty. Vastaavanlainen selvitys kuin kiinteistöpuolella, olisi tarpeellinen myös kuntainfralle. Tämä vähentäisi akuutteja korjauksia, jotka ovat usein kalliita, ja toimin-

taa voitaisiin tehdä suunnitelmallisesti pidemmällä tähtäimellä. Infrapuolen korjausvelka on syntynyt kymmenien vuosien aikana, ja korjausvelkaa pyritään pienentämään kohdentamalla investoinnit vuosittain akuuteimpiin tarpeisiin. Myös väistötilojen tarve on ollut merkittävä johtuen sisäilmaongelmista. Väistötila-asia on ratkaistu väliaikaisesti siirtämällä varhaiskasvatuksen toiminta Urheilutielle rakennettuihin väistötiloihin ja kunnantalon toiminnot OSAO:lle.

Tytäryhteisöt

Tytäryhteisöjen osalta tarkastuslautakunnan johtopäätös oli, että toimintakertomuksessa ei ole kerrottu asetettujen tavoitteiden toteutumista. Tytäryhtiöille asetettuja tavoitteita ja niiden toteutumisen raportointia tulee yhdenmukaistaa lautakunnille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kiinteistö Oy Siikataival kertoo antamassaan palautteessa, että "arviointikertomus pitää paikkansa eikä yhtiöllä ole huomautettavaa siitä."

Kiinteistö Oy Koillismaakeskuksen palaute on, että "KOY Koillismaakeskuksella ei ole kommentoitavaa arviointikertomukseen 2023. Tämä palaute arviointikertomuksineen viedään tiedoksi yhtiön hallitukselle."

KOY Taivalkosken Hallit palaute vuoden 2023 arviointikertomuksesta on: "KOY Taivalkosken Hallit, hallituksen puheenjohtajalla ei ole kommentoitavaa arviointikertomukseen 2023. Tämä palaute arviointikertomuksineen 2023 viedään tiedoksi yhtiön hallitukselle."

Kokonaisuus

Kokonaisuuden osalta vuoden 2023 toiminnasta tarkastuslautakunta kommentoi, että talousarvion ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa tavoitteita, toteutumaa ja mittareita on kuvattu vaihtelevasti, minkä johdosta tietoja ja tavoitteiden toteumia on vaikeaa tai mahdotonta arvioida. Jatkossa talousarvion ja toimintakertomuksen valmistelussa tulee varmistaa, että tavoitteet ja toteutumiseen liittyvät mittarit on kuvattu johdonmukaisesti. Tilinpäätös- ja toimintakertomuksen laatimisen ohjeistuksessa tulee ottaa tämä huomioon.

Hallintokuntien palaute vuoden 2023 arviointikertomuksesta on tarkastuslautakunnan mukaan aikaisempaa kattavampaa.

Strategiset tavoitteet

Kuntastrategia määrittää kunnan toiminnan ja talouden tavoitteet. Sen tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta, tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Valtuusto ohjaa kuntastrategian toteuttamista talousarviossa asettamillaan sitovilla tavoitteilla.

Talousarvion 2024 sitovien tavoitteiden toteutumista on arvioitu värikoodein:

🟢 tavoite on saavutettu (vihreä)

🟡 tavoite on osittain saavutettu (keltainen)

🔴 tavoitetta ei ole saavutettu (punainen)

⚪ tavoitetta ei voitu arvioida (valkea)

YHTEISTYÖ: VAHVA LUOTTAMUS, OSAAMINEN JA VERKOSTOT		
TALOUSARVION STRATEGINEN TAVOITE	ARVIO	KOMMENTTI
Olemme poikkeuksellisen hyvä, aikaansaava ja lisäarvoa tuottava verkostokumppani	⚪	Tavoite epärealistinen ja siten vaikeasti arvioitava.
Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmistoa	🟡	Työhyvinvointitulosten analysointia ei ole saatu.
Uudistamme osaamista	🟢	
Päätösten vaikutusten arviointi & osallistava budjetointi	🟡	Tuloksia ei löytynyt.

IHMISET: KOKONAISVALTAINEN HYVINVOINTI		
TALOUSARVION SITOVA TAVOITE	ARVIO	KOMMENTTI
Meillä on työtä tarjolla ja houkuttelevia tapahtumia ympäri vuoden	🟢 🟡	Tapahtumien ja osallistujien määrä kasvanut. Onko työtä tarjolla riittävästi?
Erinomaiset mahdollisuudet vaikuttaa ja osallistua	🟢	
Tarjoamme monipuolisesti kohtaamis-paikkoja	🟡	Prosessi kesken.
Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin	⚪	Vaikeasti mitattava.

ASUMINEN: LAADUKAS JA TURVALLINEN ARKI		
TALOUSARVION SITOVA TAVOITE	ARVIO	KOMMENTTI
4000 asukasta = 50 asukasta lisää/vuosi	🔴	Tavoitetta ei ole saavutettu.
40 uutta kotia/asuintaloa	🔴	Tavoitetta ei ole saavutettu.
Tarjoamme viihtyisiä ja houkuttelevia tontteja	🟢	Tehostettava tonttien markkinointia. Myynnissä olevien tonttien kartoitus.
Vahva arjen turvallisuuden kokemus.	🟢	
Varhaiskasvatuksessa on erinomaiset tilat ja ympäristöt	🟡	Vaiheessa.
Kiinteistöstrategia on toteutettu.	🟢	

TALOUS: ELINVOIMAA RAKENTAVA TALOUS		
TALOUSARVION SITOVA TAVOITE	ARVIO	KOMMENTTI
Voimistuva yrittäjyys: uudet yritykset/vuosi määritellään talousarviossa & yritysten verkottuminen	🟡	
Työllisten määrän vahva kehitys työssäkäyntialueella	⚪	
Työttömyysaste < 10 %	🔴	
Yrityskylä perustettu	🔴	
Ulkopuolisen hankerahoituksen määrä kasvaa selkeästi.	⚪	Tarkistettu tieto puuttuu.

TEKNOLOGIA: REILU JA ROHKEASTI HYÖDYNTÄVÄ		
TALOUSARVION SITOVA TAVOITE	ARVIO	KOMMENTTI
Erinomaiset tietoliikenneyhteydet ulottuvat kaikkialle	🟢	
Digitaalisuus ulottuu kaikkiin palveluihimme	🟡	Käynnissä.
Paikkariippumaton työ ja opiskelu ovat arkipäivää	🟡	Käynnissä.
Teollisuuskylä energiaomavarainen	🔴	sähkö puuttuu.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Tilinpäätöskertomuksesta tietojen ja toteutumien etsiminen haastavaa toisin paikoin.

Talous

Kuntalain 110 § (410/2015) mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Valtuusto hyväksyi 11.12.2023 talousarvion vuodelle 2024 ja taloussuunnitelman 2025–2026.

Taivalkosken kunnan 2024 tilikauden tulos oli 1,558 M €. Verotulot, valtionosuudet, henkilöstökulut ja toimintatuotot toteutuivat lähes arvioidusti. Kunnan lainamäärä per asukas oli 1191 €, mikä on alle valtakunnan keskiarvon. Vuosikate vuonna 2024 oli 3,4 M€ (924 €/asukas), joka on toteutunut 1,6 prosenttiyksikköä arvioitua suurempana. Poistot ovat toteutuneet 98,4 % arvioidusta.

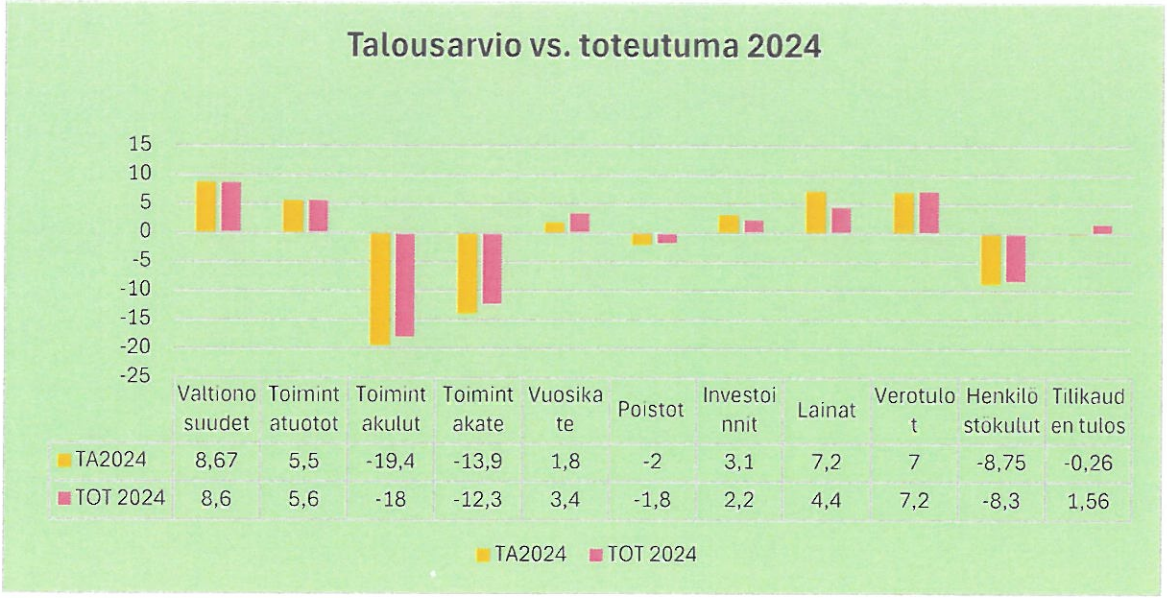

	Valtionosuudet	Toimintatuotot	Toimintakulut	Toimintakate	Vuosikate	Poistot	Investoinnit	Lainat	Verotulot	Henkilöstökulut	Tilikauden tulos
TA2024	8,67	5,5	-19,4	-13,9	1,8	-2	3,1	7,2	7	-8,75	-0,26
TOT 2024	8,6	5,6	-18	-12,3	3,4	-1,8	2,2	4,4	7,2	-8,3	1,56

Taulukko1: Vuoden 2024 talousarviotavoitteiden toteutuminen.

Kunnan takausvastuut vuonna 2024 olivat yhteensä ***8,4 miljoonaa euroa***, mikä on 0,5 M € vähemmän kuin vuonna 2023. Kairan Kuidun takausvastuun määrä on 3,6 M € ja KOY Siikataipaleen 2,2 M €. Naturpolis Oy:n takausvastuun määrä 300000 € on pysynyt samana 2021-2024 . Muut takausvastuut ovat KOY Koillismaakeskus 0,2 M €, Taivalkosken näyttämöyhdistys 5979,16 €, Taivalkosken Hallit 1,02 M € ja Taivalkosken Vanhustentaloyhdistys ry 1,08 M €.

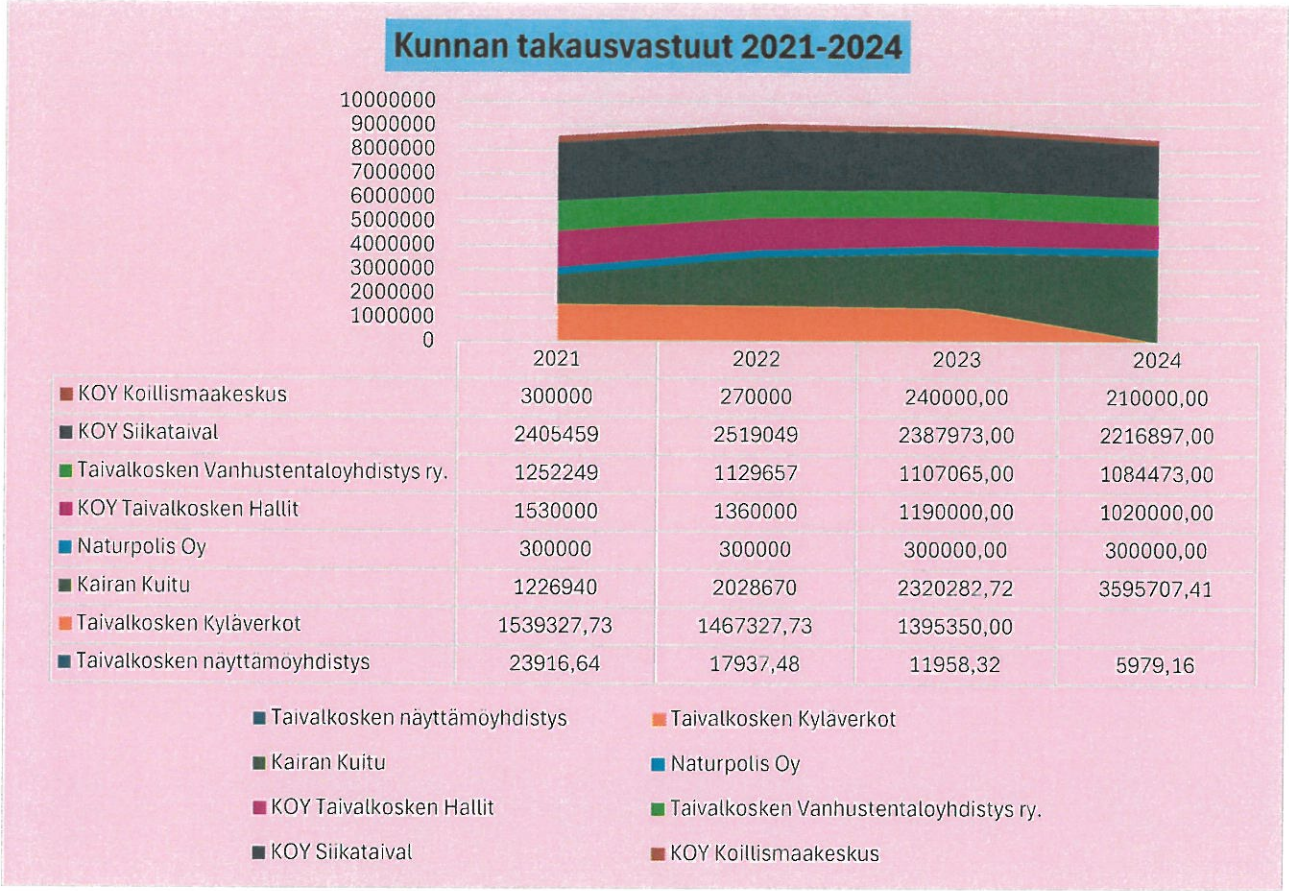

	2021	2022	2023	2024
KOY Koillismaakeskus	300000	270000	240000,00	210000,00
KOY Siikataival	2405459	2519049	2387973,00	2216897,00
Taivalkosken Vanhustentaloyhdistys ry.	1252249	1129657	1107065,00	1084473,00
KOY Taivalkosken Hallit	1530000	1360000	1190000,00	1020000,00
Naturpolis Oy	300000	300000	300000,00	300000,00
Kairan Kuitu	1226940	2028670	2320282,72	3595707,41
Taivalkosken Kylaverkot	1539327,73	1467327,73	1395350,00	
Taivalkosken näyttämöyhdistys	23916,64	17937,48	11958,32	5979,16

Taulukko 2: Kunnan takausvastuut vuosina 2021-2024.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Kunnan talous on tällä hetkellä kunnossa.

Arviointi toimialoittain

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta, ja vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallituksen tehtävään kuuluu valvoa kunnan etuja, vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, omistajaohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kunnanhallituksen alaisuuteen kuuluvat keskushallinto, toimikunnat, elinkeino- ja maaseutuasiat, Asiointipiste, hallinto-, talous-, henkilöstö- ja ICT-palvelut, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminta sekä kotouttamisen ja eläinlääkintähuoltoon liittyvät tehtävät. Työllisyyspalveluiden siirtymisen valmistelu on aloitettu vuoden 2024 aikana.

Kunnanhallituksen osalle 2024 talousarviossa asetettujen toiminnan painopistealueista 2024-2026 on toteutettu uutta kuntastrategiaa ja TE2024-2025 muutosta, edistetty talouden tasapainottamissuunnitelmaa sekä paikkariippumattoman työn ja opiskelun asiaa, ja selvitetty uusiutuvia energialähteitä. Vuokra-asuntokannan uudistaminen, Yrityskylä Oy-hankkeen selvitys, tietoliikenneyhteyksien parantaminen vuokra-asunnoissa ja suunnitelma digitaitojen selvittämiseksi eri ikäryhmissä ovat vaiheessa.

Työttömyysasteen laskeminen ei ole toteutunut vuoden 2024 aikana, mutta yhteistyötä on tiivistetty yrityskentän kanssa, ja yritystilanteen kartoittamiseksi on aloitettu kunnanjohtajan vierailut yrityksissä. Vuoden aikana on perustettu paikkakunnalle viisi uutta yritystä.

Asumiseen liittyen uudisrakentajien ja ulkopuolisten rahoittajien etsimisen asian on vielä aloittamatta. Uuden kuntaorganisaatiomallin suunnittelusta ja toteutuksesta sekä kokouskäytäntöjen tarkasteluiden tavoitteiden toimenpiteistä ei ole mainintaa toimintakertomuksessa. Sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohje on päivitetty vuoden 2024 aikana.

Maaseutupalveluiden toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet maaseutuviranomaistehtävien osalta Ruokaviraston tukihallinnonohjeistuksen ja aikataulujen mukaisesti. Maatalouden kehittämiseen varattua määrärahaa on käytetty maksullisen lomituksen tukemiseen, maatalouden elinkeinotukeen ja kalkitustukeen. Maatalouden kehittämishankkeista Tietolinkki -edellä tiedossa päättyi syksyllä 2024, ja Kestävästi kehittyvät maatila -hanke, joka keskittyy maatilojen kehittämiseen ja neuvontaa, toteutetaan 1.2.2024-28.2.2027.

Talouspalveluiden puolella on seurattu kunnan maksuvalmiuteen, maksuliikenteeseen sekä myynti- ja ostoreskontraan liittyviä asioita. Yhteistyötä on tehty Monetran ja Intrumin kanssa. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaan on tehty otantatarkistus kunnan ostolaskuihin ja hankintoihin, ja suunniteltu samalla ohjeistusten päivittämistä. Vuoden 2024 aikana on myös hankittu ulkopuolinen auditointi vuoden 2023 ostolaskuihin liittyen.

Henkilöstön hyvinvoinnin edistämisen saralla on suoritettu kaksi QWL (Quality of Work Life) -mittausta, joka mittaa työelämän koettua laatua. Taivalkosken kunnan työhyvinvoinnin kehittäminen palkittiin Tekojen Tori-kampanjan Tärkeissä Töissä gaalassa. Henkilöstökokouksia järjestettiin vuoden aikana kaksi, ja syksyllä järjestettiin ensimmäinen koko kuntahenkilöstöä koskeva työyhteisö- ja tutustumispäivä Kylmäluomalla. Myös perinteinen jouluruokailu järjestettiin koko henkilöstölle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnassa järjestettiin maakunnalliset hyvinvoinnin kokemustiedonkeruut Minun arkeni ja elämäni aikuisille ja ZekkiPro nuorille, joihin molempien toteutukseen Taivalkosken kunta osallistui. Molempien kyselyjen tulokset olivat keskiarvoa paremmat, nuorimpien ikäluokkien kategoriassa Taivalkosken tulos oli maakunnan toiseksi paras.

ICT-palveluiden puolella vuokra-asuntojen tietoliikenneyhteyksien parantaminen on vielä vaiheessa. Kunnanhallitus on hyväksynyt tiedonhallintamallin ja sähköinen allekirjoitus on otettu käyttöön Tweb-asianhallintajärjestelmässä.

Henkilöstön määrä ja hyvinvointi

Henkilöstön määrä vuonna 2024 oli 196. Henkilöstöstä vakinaisia oli 105, määräaikaisia 84 ja 7 työllistettyjä. Henkilöstön määrä toteutui 40 % arvioitua suurempana.

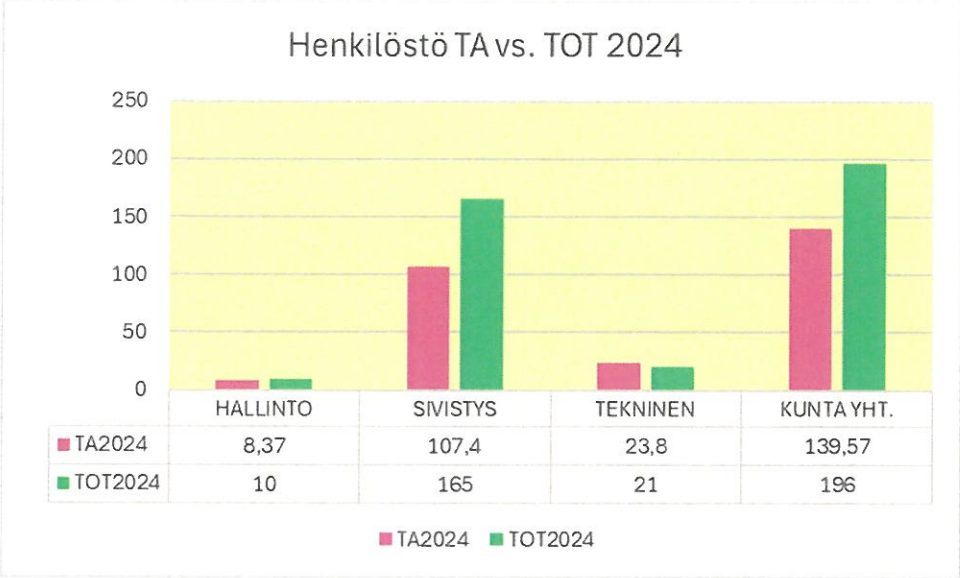

Taulukko 3: Henkilöstön määrä kunnassa TA vs. TOT 2024.

Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2024 oli 2837 kalenteripäivää. Edelliseen vuoteen (2023) verrattuna sairauspoissaolojen määrät vähenivät sivistyspalveluissa 711 kalenteripäivää eli 23 %. Hallintopalveluiden sairauspoissaolot kasvoivat 3 työpäivää ja teknisten palveluiden 39 päivää.

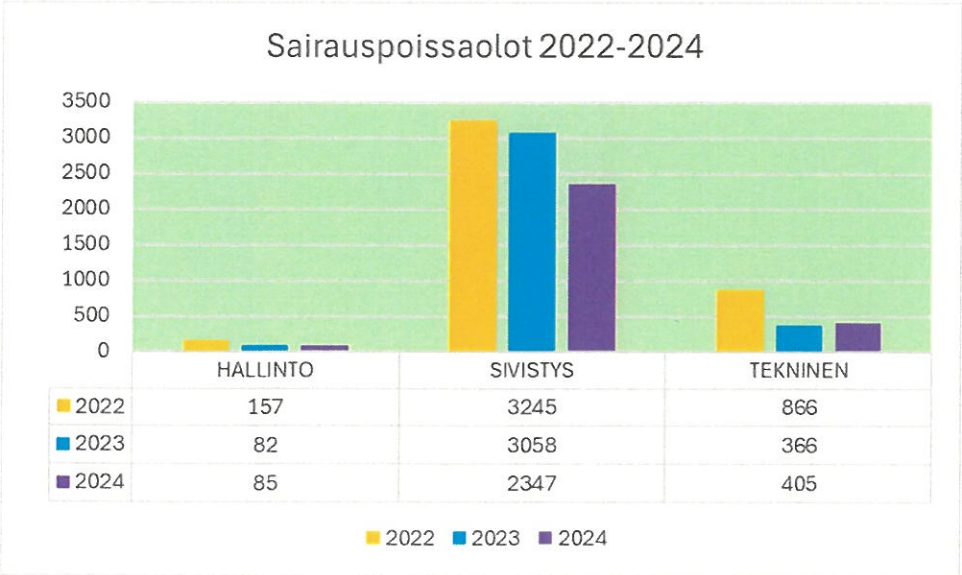

Taulukko 4: Sairauspoissaolojen määrä 2022-2024.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Tehdyt sopimukset tulee allekirjoittaa ajallaan ja sopimusten edellyttämät velvoitteet tulee saattaa käytäntöön viivyttelemättä, asianmukaisesti. Lisäksi on syytä valvoa, että tarjouspyynnöissä annetut ja pisteytykseen liittyvät asiakokonaisuudet toteutuvat.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että kunnassa laaditaan vuosittain henkilöstökertomus. Työhyvinvointimittausten tuloksia voisi esitellä myös päätöstoimielimille.

Sivistyslautakunta

Toimintayksiköt ovat toimineet vuosien 2022-2024 kehittämissuunnitelman ja kunkin yksikön vuotta 2024 koskevan toimintasuunnitelman pohjalta. Lisäksi on aloitettu kuntastrategiaan pohjautuvan sivistystoimen strategian laadinta tavoitteena sen valmistuminen keväällä 2025. Toiminnassa on tärkeää ollut yhteistyö kunnan muiden toimialojen kanssa sekä paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti. Yhteistyö liikunta-, hyvinvointi- ja kulttuuritapahtumien järjestämisessä ansaitsee tunnustusta, samoin seurojen, yhdistysten ja yritysten kanssa. Koska kaikki toimijat potevat resurssien rajallisuutta, tulee yhteistyötä edelleenkin tiivistää.

Tiivistä on ollut yhteistyö teknisen toimen kanssa varhaiskasvatuksen väistötilojen käyttöönotossa ja uuden päiväkodin suunnittelussa. Yhteistyö kuntien ja Pohteen rajapinnalla hakee vielä muotoaan, mutta positiivista oli, että elokuussa 2024 saatiin koulupsykologi.

Paljon työtä vaati työllisyyspalveluiden siirtyminen valtion TE-toimistoilta kunnille vuoden 2025 alussa. Tämä on merkinnyt sivistyspalveluiden alaisen työllistämisyksikön lakkauttamista ja työllistämispalveluiden siirtymistä keskushallinnon alle.

Uusi sivistystoimenjohtaja aloitti vuoden 2024 alussa. Tähän liittyi erilaisia muutostarpeita sivistyspalveluiden hallinnossa. Henkilöstöön kohdentuneet muutosneuvottelut saatiin päätökseen syksyllä.

Keskeinen sivistyspalvelujen toimintaympäristöön vaikuttava tekijä on lapsiluvun väheneminen: vuonna 2022 lapsia syntyi 27, vuonna 2023 20 ja vuonna 2024 14. Tulevaa kehitystä ennakoidaan sivistystoimen strategiatyössä. Vaikka lapsimäärä vähenee, ei ohjauksen ja opetuksen tarve vähene samassa suhteessa, vaan erilaisen tuen tarve päinvastoin kasvaa.

Peruskoulun neljäsluokkalaisten PISA-tulokset matematiikassa ja luonnontieteissä olivat parempia kuin keskimäärin valtakunnassa. Lukion kevään 2024 yo-kirjoituksissa tulokset olivat erinomaisia. Valtakunnallisesti lukio oli pienten lukioiden joukossa 20. sijalla ja Pohjois-Pohjanmaalla toisella sijalla. Lukio on aktiivisesti verkostoitunut, myös kansainvälisesti, ja sitä on markkinoitu monipuolisena oppilaitoksena. Oppilaita oli kirjoilla 45, joista yhdeksän ulkomaalaisia (vuonna 2023 oli 40 oppilasta, joista neljä ulkomaalaisia).

Kansalaisopiston yhteistyö lähikuntien opistojen kanssa on ollut tiivistä ja se on markkinoinut tarjontaansa aktiivisesti. Opetustunteja oli 4196, kun tavoite oli 3600. Myös opiskelijamäärä (820) ylitti tavoitteen (550). Kuntalaisista n. 25% käyttää opiston palveluja, kun valtakunnassa luku on 3-27%. Opisto ansaitsee erityismaininnan tuloksellisesta toiminnasta.

Kirjaston toiminta on ollut vilkasta. Erilaisia tapahtumia oli 136 (tavoite 100). Kävijämäärä (2383) oli 12% suurempi kuin vuonna 2023. Käyntejä kirjastossa oli 44 911 (tavoite 35 000). Lainauksia (ilman e-aineistoja) oli 56 354, mikä oli hieman alle tavoitteen (60000). Käyntien ja lainausten määrät ylittivät vuoden 2023 määrät. Myös kulttuuritoimi saavutti aiempaa suuremman yleisön. Kulttuuritilaisuuksiin osallistui 14 607 ihmistä (tavoite 11 000) ja Päätaloviikkoon 8639 (tavoite 7500).

Nuorisotyössä oli 3041 osallistujaa (tavoite 1850). Kasvavana haasteena on, että nuoret kyllä osallistuvat järjestettyihin toimintoihin, mutta ovat vähemmän valmiita itse järjestämään niitä.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Sivistystoimen yksiköille on ollut ominaista keskinäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden toimialojen kanssa sekä yhteistyö ja verkostoituminen yli kunnan rajojen, jopa kansainvälisesti. Toiminta on ollut laadukasta ja tuottanut hyviä tuloksia. Tällä on suuri merkitys positiivisen kuvan luomiseksi Taivalkosken kunnasta ja sen vetovoimaisuuden vahvistamiseksi. Tämä tulee muistaa jatkossakin, vaikka kuntatalous joutuu vastaamaan yhä vaikeampiin haasteisiin.

Tekninen lautakunta

Tekniselle lautakunnalle on 2024 talousarviossa on asetettu sitovaksi tavoitteeksi kiinteistö-strategian toteutuminen, sen vuosittainen päivitys ja arviointi tehtyjen vaihtoehtojen pohjalta. Kiinteistöstrategia on muutettu toimitilaohjelmaksi (Valt. 18.6.2024 § 29) ja kiinteistötiedot on viety tilajärjestelmään, jossa niitä on mahdollista ylläpitää, raportoida ja hyödyntää päätöksen-teossa.

Kunnan rakennuksille on ollut tavoitteena toimia kiinteistöstrategian ja päätöksenteon mukaisesti. Kiinteistöomaisuus on käyttötarkoituksen mukaista. Toimitilaohjelma on hyväksytty ja otettu käyttöön. Sivistystoimen käytössä olevat rakennukset lukuun ottamatta varhaiskasvatuksen tiloja on pääosin peruskorjattu ja käyttötarkoituksen mukaisessa hyvässä kunnossa. Sisäilmaongelmista johtuen on jouduttu selvittämään nopealla aikataululla toimintojen siirtämistä väistötiloihin kuten kunnantalon ja varhaiskasvatuksen ryhmäperhepäivähoidon tilat. Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen osalta toiminta on pysynyt ennallaan, vuokrasopimukset ovat voimassa vuoden 2025 loppuun.

Investointien osalta on ollut tavoitteena laatia tarpeelliset työohjelmat ja toteuttaa kunnan investointiohjelman mukaisten hankkeiden suunnittelut, urakkakilpailutukset ja toteutukset sekä hankkeisiin liittyvät rahoitusanomukset/-tilitykset. Taivalkosken kunnan investointitarpeet suuntautuvat pääosin rakennetun kunnallistekniikan ja rakennuskannan saneeraus- ja uusinves-tointien alueelle. Kunta on omarahoitteisesti pystynyt hoitamaan investointitarpeen.

Kunnalla on paljon ikääntyneitä kiinteistöjä ja niihin liittyvää merkittävää korjausvelkaa. Kiinteistö-jen korjaus- ja kehittämistarpeet sekä purkamiskustannukset aiheuttavat kunnalle merkittäviä investointipaineita ja kustannuksia tulevina vuosina. Myös uudisrakennusten rakentaminen on kunnalle taloudellisesti riski velkaantumisen ja velanhoitokulujen lisääntymisenä. Investointi-tarpeet luovat painetta ja riskiä kunnan taloudelle nykyisessä markkinatilanteessa, kun rakenta-misen ja rahoituksen kustannukset ovat kasvaneet huomattavasti.

Taivalkoskelaiset liikkuvat enemmän ja voivat paremmin -tavoitteen kohteena oli yhteistoiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen sivistystoimen ja Taivalkosken eri urheiluseurojen kanssa.

Tavoitteen mittarina oli yhteistyöpalaverien pitäminen vuosikellon mukaan. Toimintakertomuksessa ei ole tietoa, miten tämä on toteutunut.

Työn imussa ja työhyvinvoinnissa olemme kuntien parhaimmistoa -tavoitteelle on määritelty kohteeksi työhyvinvointiohjelman täytäntöönpano, ja että työhyvinvointiohjelmaa on toteutettu suunnitelman mukaan. Tavoitteena oli myös tarvittavien rekrytointien toteutus. Kunnan nykyinen työhyvinvointiohjelma on tullut voimaan vuonna 2016. Rekrytointeja on toteutettu henkilöstön eläköitymisen ja osittaisen resurssivajeen vuoksi sekä hankittu asiantuntijuutta ostopalveluna.

Hallinnon ja kaavoituksen -tehtäväalueilla tavoitteena vuodelle 2024 on ollut, että toimintaa toteutetaan hyvän hallintotavan mukaisesti. Rakennusvalvonnan tavoitteena on ollut käsitellä rakennuslupahakemukset 1-5 päivän sisällä hakemusten jättämisestä.

Liikenteen ja yleisten alueiden tavoitteena oli toteuttaa toimenpiteitä vuosikellon mukaisesti. Toiminnassa ei ole ollut merkittäviä poikkeamia vuoden 2024 aikana. Taajamateiden ja kunnan hoidossa olevien yksityisteiden talvikunnossapitourakat ovat toimineet hyvin sopimusurakoitsijoiden toimesta. Useiden yksityisteiden peruskorjauksiin on haettu avustuksia Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, mutta niihin ei ole saatu avustuspäätöksiä vuoden 2024 aikana. Uutta liikuntapaikkastrategiaa on valmisteltu sivistyslautakunnan kanssa. Kaksivuotinen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoittama reittihanke on saatu valmiiksi syksyllä 2024. Stora Enso on suorittanut metsien hakkuita kunnan kanssa solmitun puukaupan puitteissa koko vuoden. Metsäkaupan hakkuut saadaan päätökseen kevään 2025 aikana.

Liikelaitosmaisten palveluiden tavoitteena oli toimialan valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja varautuminen arjen poikkeustilanteisiin. Kaukolämpö- ja vesilaitoksen toimintaperiaatteena on ollut kustannusvastaavuus, toimintavarmuus ja kohtuullisen koron tuottaminen omistajan sijoittamalle pääomalle, eikä toiminnassa ei ole ollut merkittäviä poikkeamia käyttösuunnitelmaan. Liikelaitosten suunnittelukauden painopiste valmiussuunnittelun pitäminen ajan tasalla ja tehokas varautuminen arjen poikkeustilanteisiin on toteutettu.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Kunnan kiinteistöt muodostavat merkittävän osan kunnan kiinteästä omaisuudesta, niinpä tämän omaisuuserän korjaamiseen, hoitoon ja huoltoon tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota, ettei korjausvelka, joka on miljoonamääräinen, ei ainakaan kasva.

Vuosittain tehtävät kiinteistökohtaiset tarkastukset ja käyttäjäpalautteet sekä "kiinteistöhuolto-kirjan" käyttö apuvälineenä, auttavat tekemään pienet mutta välttämättömät korjaustoimenpiteet ajallaan.

Tytäryhteisöt

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 § tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Konsernivalvonnalla varmistetaan, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Konsernijohdolle asetetut tavoitteet tytäryhtiöiden valvonnassa:

- Varmistaa, että tytäryhtiöt noudattavat kuntakonsernille hyväksyttyjä konserniohjeita.
- Ohjeistaa kunnan edustajia muodostamaan kunnan kanta tytäryhtiöiden yhtiökokouksessa.
- Ohjeistaa tarvittaessa tytäryhtiöiden hallituksissa toimivia kunnan edustajia.

Tytäryhtiöiden hallituksissa toimiville kunnan edustajille asetetut tavoitteet

- Huolehtia, että tytäryhtiöiden hallitusten päätöksiä tehtäessä otetaan huomioon yhtiön edun lisäksi myös kunnan etu.
- Olla tarvittaessa yhteydessä konsernijohtoon ennen asian ratkaisemista tytäryhtiön hallituksessa.
- Huolehtia, että tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa tai muutoin tytäryhtiölle esittämät vaatimukset tulevat täytetyiksi.

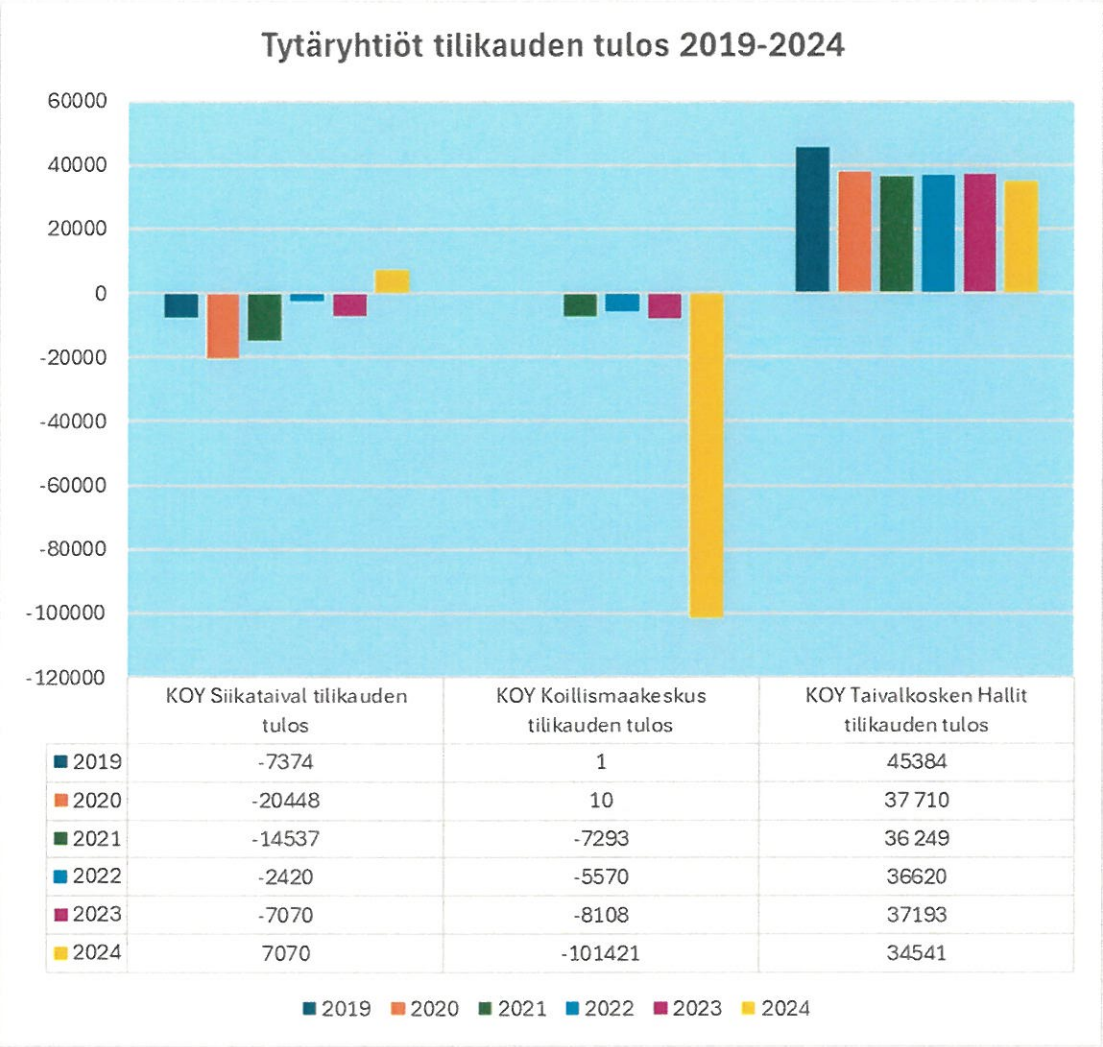

	KOY Siikataival tilikauden tulos	KOY Koillismaakeskus tilikauden tulos	KOY Taivalkosken Hallit tilikauden tulos
2019	-7374	1	45384
2020	-20448	10	37 710
2021	-14537	-7293	36 249
2022	-2420	-5570	36620
2023	-7070	-8108	37193
2024	7070	-101421	34541

Taulukko 5: Kunnan tytäryhtiöt tilikauden 2024 tulos.

Kiinteistö Oy Siikataival

Yhtiössä on linjattu, että se pitää asunnot asuttavassa kunnossa ja huoneistoihin tehdään huoltokorjauksia asukasvaihtojen yhteydessä.

Vuoden 2024 talousarvion mukaan yhtiön Paananrivi -kohteessa (Urheilutie 2) on menossa vesikaton uusimisen suunnittelu, ja vuoden 2024 aikana on toteutettu Paananrivin vesikaton saneeraus sekä Vaararivin öljylämmityksestä siirto maalämpöön.
Tyrävaaran rivitalokohteen lämmitysjärjestelmän muutos öljylämmityksestä maalämpöön on toteutettu vuonna 2024.

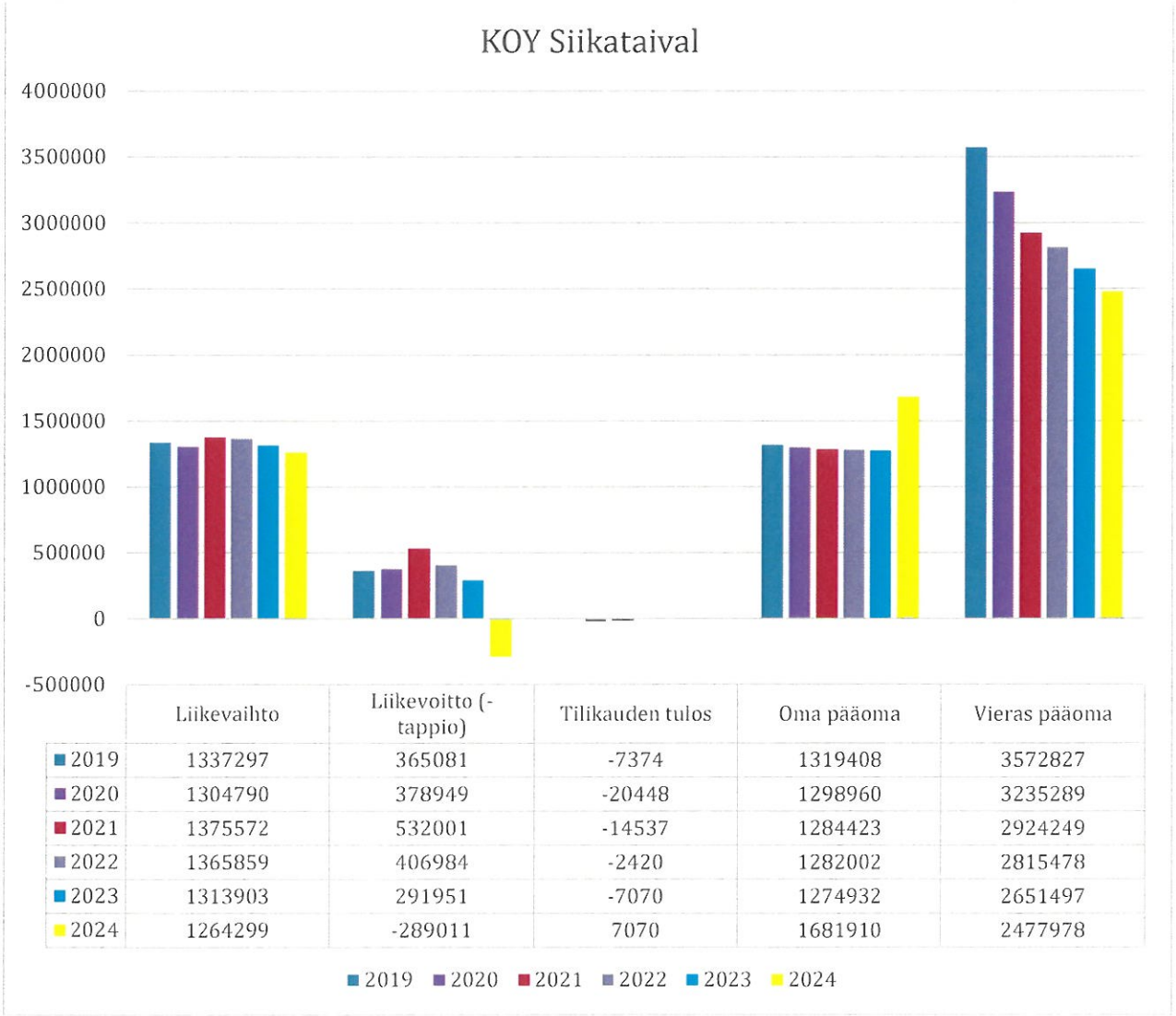

	Liikevaihto	Liikevoitto (-tappio)	Tilikauden tulos	Oma pääoma	Vieras pääoma
2019	1337297	365081	-7374	1319408	3572827
2020	1304790	378949	-20448	1298960	3235289
2021	1375572	532001	-14537	1284423	2924249
2022	1365859	406984	-2420	1282002	2815478
2023	1313903	291951	-7070	1274932	2651497
2024	1264299	-289011	7070	1681910	2477978

Taulukko 6: KOY Siikataival yhteenveto 2019-2024

Kiinteistö Oy Koillismaakeskus

Yhtiö on monitoimirakennus, jossa on kunnan uimahalli sekä hotelli- ja ravintolatilat, jotka on vuokrattu yksityiselle yrittäjälle. Yhtiön toiminnalliseksi tavoitteeksi on vuoden 2024 talousarviossa on asetettu: kiinteistön katon uusiminen sekä vuokrien ja vastikkeiden tarkistaminen vastaamaan nykyistä kulurakennetta. Tavoitteena on saada omistajalta selkeät linjaukset kiinteistön tulevaisuuden tavoitteista.

Vuoden 2024 aikana yhtiölle on päätetty tehdä arvonmääritys ja laittaa yhtiö myyntiin, eikä kiinteistöön aiemmin suunniteltuja korjauksia tehdä.

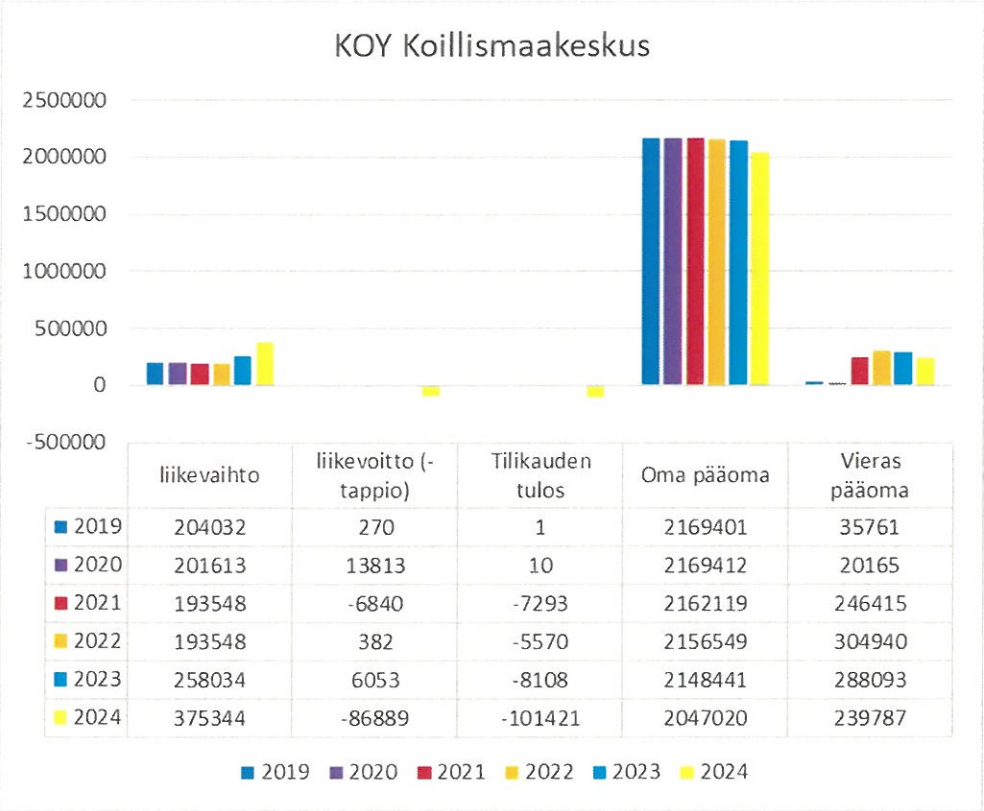

	liikevaihto	liikevoitto (-tappio)	Tilikauden tulos	Oma pääoma	Vieras pääoma
2019	204032	270	1	2169401	35761
2020	201613	13813	10	2169412	20165
2021	193548	-6840	-7293	2162119	246415
2022	193548	382	-5570	2156549	304940
2023	258034	6053	-8108	2148441	288093
2024	375344	-86889	-101421	2047020	239787

Taulukko 7: KOY Koillismaakeskus yhteenveto 2019-2024.

Kiinteistö Oy Taivalkosken Hallit

Yhtiö käsittää kiinteistörakennuksen, jonka tilat on vuokrattu Atlantia Works Oy:lle. Yhtiön toiminnallinen tavoite 2024 on toimia siten, että yhtiö voi tarjota vuokralaiselleen toimivat, turvalliset ja kohtuuhintaiset toimitilat.

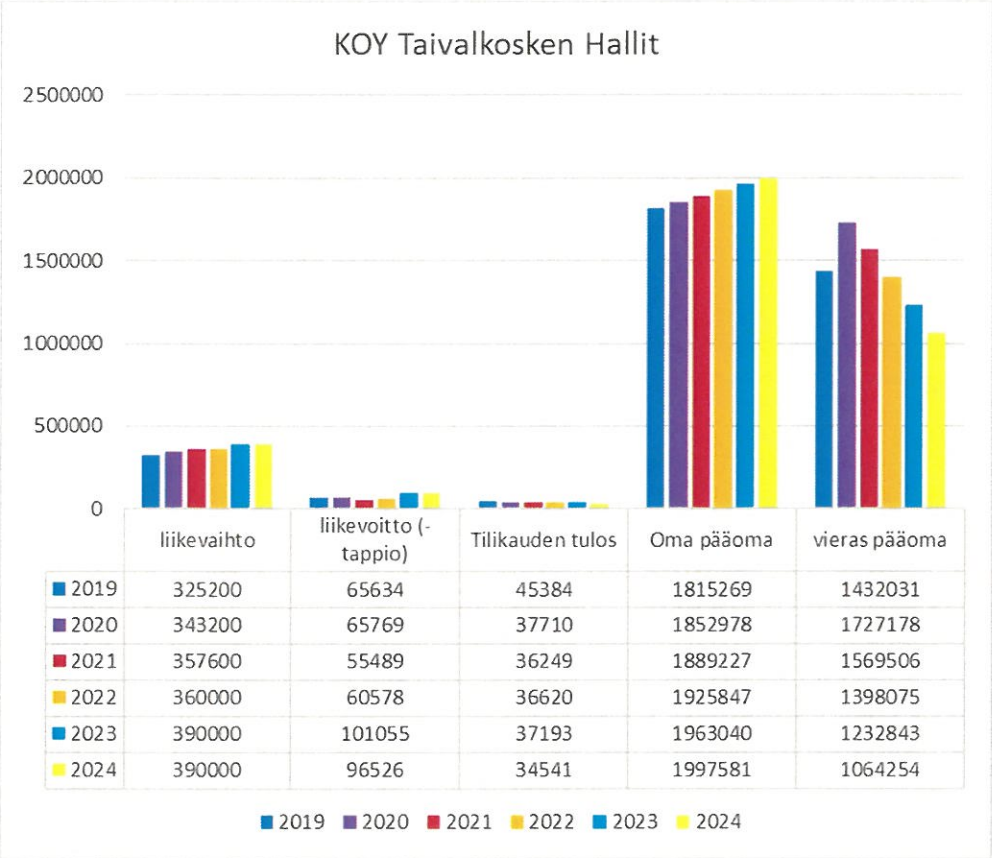

	liikevaihto	liikevoitto (-tappio)	Tilikauden tulos	Oma pääoma	vieras pääoma
2019	325200	65634	45384	1815269	1432031
2020	343200	65769	37710	1852978	1727178
2021	357600	55489	36249	1889227	1569506
2022	360000	60578	36620	1925847	1398075
2023	390000	101055	37193	1963040	1232843
2024	390000	96526	34541	1997581	1064254

Taulukko 8: KOY Taivalkosken Hallit yhteenveto 2019–2024.

Tarkastuslautakunnan johtopäätöksiä:

Osakeyhtiöiden hallituksia valittaessa on syytä huomioida, että valittavilla henkilöillä on aitoa kiinnostusta, perehtyneisyyttä ja asiantuntijuutta asiaan. Halliltusten toimikauden alussa niiden jäsenille on syytä järjestää perehdytys osakeyhtiölakiin.

Kuntalain 410/2015 § 47 mukaan "omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisetu. Kunnan tytäryhteisön hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asian-tuntemus."

Yhteenveto vuoden 2024 arvioinnista

Talousarviossa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa tavoitteita, toteutumia ja mittareita on kuvattu vaihtelevasti, minkä johdosta tietoja ja tavoitteiden toteutumia on haastavaa arvioida.

Talousarvion ja toimintakertomuksen valmistelussa ja ohjeistuksessa tulee varmistaa, että tavoitteet ja toteutumiseen liittyvät mittarit kuvataan talousarviossa ja toimintakertomuksessa yhdenmukaisesti.

Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ja toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tämän kertomuksen annamme Taivalkosken kunnanvaltuustolle Kuntalain 121 §:n mukaisena arviona valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2024.

Taivalkoskella 6.5.2025

Taivalkosken kunnan Tarkastuslautakunta

Pasi Kivimäki
puheenjohtaja

Vesa Turpeinen
varapuheenjohtaja

Tuula Pyttynen
jäsen

Osmo Buller
jäsen

Outi Tiihonen
jäsen